

пovyшення не тільки теоретического, а саме головне – очeнь необхідного сeгодня профeсcионально-практичeского урoвня підготовки будyщих eкологoв.

Компьютерные технологии, аналитический прибор «M-XAI000-5», тяжелые металлы, эколог, студент.

The problems and perspectives of modern computer technology using in the educational process in the study of modern ecologists in higher education institution have been shown. It was proposed to use information technology, computer software for students studying chemical disciplines ("Environmental Security", "Environmental Chemistry", "Chemistry of nutrients", "Ecological safety of aquatic ecosystems and water quality monitoring," "«Proceeding and desinification of sewage sludge»".

Software-computered device M-XAI000-5 is used for lab training for monitoring of heavy metals in the environmental objects (aquatic systems, soils, plants, and foods).

Researches of the state of contamination the heavy metals of objects of environment drawn on in diploma works of master's degrees, dissertation works, that examine the questions of ecological safety, migratory processes and chemical monitoring of токсикантов in a chain "water is soil, - a plant is an animal - man.

Use of device of "M - XAI000 - 5" at the study of chemical disciplines allows considerably to promote the level of theoretical and practical preparation of environmentalists, biotechnologists, agrobiologists, that I will be able to execute different tasks and to work out problems the societies based on knowledge of modern technologies and informative networks.

Computer technology (IT), software-computered device M-XAI000-5, heavy metals, ecologists, student.

УДК 378.1:004

ТИПОЛОГІЯ МЕДІАТЕКСТІВ: ПРОЕКЦІЯ НА ОСВІТНІ РЕСУРСИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ

С. М. Гаріна кандидат технічних наук, доцент

Обґрунтовано актуальність пошуку шляхів використання сучасних медіа в освітніх ресурсах та технологіях. Встановлено, що одним із напрямів до розуміння медіа та можливостей їх використання в освіті є типологія медіатекстів на основі визначеної множини критеріїв. Запропонований підхід сприяє конвергенції медіа та освітніх технологій зі збагаченням форм і дидактичного потенціалу останніх.

© С. М. Гаріна, 2014

Обґрунтовано необхідність дослідження можливостей використання встановлених типів медіатекстів в освітніх ресурсах.

Медіа, медіатекст, типологія, критерії типології, конвергенція, освітні ресурси та технології.

Постановка проблеми. В умовах інформаційно-комунікаційного суспільства особливої актуальності набуває дослідження все більшого впливу медіа-технологій на розвиток індивіда та формування особистості. Так Л.В. Нургалеева відзначає, що «дослідження ролі медійного фактора у самовизначенні, саморегуляції та відтворенні соціуму і культури в часі та просторі набуває на сьогодні все більшого резонансу і значимості» [1]. Потужність і різноплановість впливу медіа на особистість спонукають до пошуку можливостей та розширення сфери їх використання в освітніх технологіях. Складність досліджуваного питання обумовлюється рядом існуючих на сьогодні явищ. Це – недостатня вивченість медійних технологій та засобів, властивостей медіа-продукції в цілому і, зокрема, заснованих на використанні інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ); стрімкий розвиток медійних технологій безпосередньо і завдяки розвитку ІКТ; поява нових видів медіа-продукції з новими властивостями, які потребують дослідження з позицій можливого їх використання в освітніх ресурсах.

Потребу в дослідженні властивостей медіа продукції підтверджує Мельник Г.С.: «актуальність дослідження медіатекстів зумовлена новим етапом розвитку соціуму, який пов'язаний з настанням епохи інформаційного суспільства, збільшенням каналів поширення інформації, розвитком медійних ринків, удосконаленням комп'ютерних технологій, зміною культурних кодів, що дозволяє створювати медіатексти на принципово новій основі» [2].

Разом з тим, відзначається, що «у педагогічній науці та практиці недооцінюються освітні можливості сучасних медіа, їх дидактичний і виховний потенціал, що пов'язано зі складністю і недостатньою розробленістю багатьох понять, низькою компетентністю викладачів у цій сфері, недостатньою технічною оснащеністю освітніх установ»[3].

Зазначене зумовлює актуальність пошуку шляхів конвергенції медіа з традиційними освітніми технологіями на основі більш деталізованого дослідження окремих медійних складових через призму можливостей їх використання в освітній діяльності.

В основу такого дослідження може бути покладена система класифікації (типології) медіа-продукції (медіатекстів) за певними критеріями, що дозволить розкрити понятійний зміст її компонентів, визначити характеристики та окреслити напрями їх можливого використання в освітніх технологіях. Такий підхід дозволить охопити як нові типи медіа-продукції, що неупинно з'являються, так і їх властивості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями понятійного змісту і типології медіатекстів займались провідні вчені, серед яких Т.Г. Добросклонська, Я.Н. Засурський, І.В. Рогозина, Г.Я. Солганік,

Н.С. Валгіна, М.Ю. Казак, Н.В. Чичеріна, Г.С. Мельник, О.В. Федоров, Н.А. Кузьміна, Л.М. Землянова, А.М. Палієнко, А.А. Новікова, Н.М. Стеценко та інші. Досліджень щодо пошуку шляхів використання медіа в освітніх технологіях, що ґрунтуються на типології медіатекстів, не виявлено.

Виклад основного матеріалу. Термін «медіатекст» можна розглядати як поєднання двох складових: «медіа» та «текст». Типологія складової «текст» відноситься до галузі лінгвістики і на сьогодні є невирішеним питанням як і обґрунтованість відбору критеріїв класифікації. Н.С. Валгіна підкреслює складність і невирішеність зазначеного: «Типологія тексту, незважаючи на своє центральне становище в загальній теорії тексту, на сьогодні ще розроблена недостатньо. Не визначені ще загальні критерії, які повинні бути покладені в основу типологізації. Ці критерії повинні складатися з ряду показників і охоплювати принаймні головні ознаки тексту: інформаційні, функціональні, структурно-семіотичні, комунікативні [4]. М. Казак підтверджує, що «питання типології текстів і виділення базових категорій, які можуть бути покладені в основу членування текстового континууму, залишаються в лінгвістиці тексту відкритими» [5]. Г.Я. Солганік наводить таке визначення: «текст – складна, ієрархічно організована структура, що є мовленнєвим твором і характеризується цілісністю, зв'язністю і завершеністю» [6, с. 15].

Поняття «медіатекст» не співпадає з лінгвістичним визначенням поняття «текст» оскільки його контент виходить за межі знакової вербальної системи, що потребує окремого підходу до його аналізу. Для медіатекстів, як і для медіа-сфери в цілому, характерна неоднозначність у визначенні основоположного терміну. Як зазначає М. Казак, «Смислове наповнення терміну медіа (від лат. «media», «medium» – засіб, спосіб, посередник) дозволяє називати медіатекстом будь-який носій інформації, починаючи від наскельних малюнків, традиційних книг, творів мистецтва та закінчуючи суперсучасними феноменами технічного прогресу» [5]. Вона наводить таке узагальнююче визначення: «Медіатекст – інтегративний багаторівневий знак, який об'єднує в єдине комунікативне ціле різні семіотичні коди (вербальні, невербальні, медійні) і демонструє принципову відкритість тексту на змістовно-смисловому, композиційно-структурному і знаковому рівнях. Провідними ознаками медіатекстів можна вважати медійність (втілення тексту за допомогою тих чи інших медіа-засобів, його детермінація форматними і технічними можливостями каналу); масовість (як у сфері створення, так і в сфері споживання медіа-продуктів); інтегративність, або полікодовість тексту (об'єднання в єдине комунікативне ціле різних семіотичних кодів); відкритість тексту» [5]. Кузьміна Н.А. зазначає, що медіатекст можна визначити як динамічну складну одиницю вищого порядку за допомогою якої здійснюється мовне спілкування у сфері масових комунікацій [7, с. 6]. Н.В. Чичеріна вказує на багатогранність, багатоплановість, комплексність і інтегральність поняття «медіатекст». Найважливішою характеристикою сучасного тексту масової

інформації вона вважає багатовимірність (у роботах різних авторів позначається термінами багатоплановість, поліфонічність, гетерогенність або інтегральність), під якою слід розуміти поєднання різнорідних вербальних, візуальних, аудитивних, аудіовізуальних або інших компонентів в єдиному смисловому просторі тексту [9]. Землянова Л.М. теж поділяє думку щодо важливості типологізації медіатекстів, яка «...передбачає встановлення не тільки їх технологічних особливостей, а й специфіку атрибутики, функцій, типів інформації, які виражаються в їх змісті, жанрах і форматах, засобах, характері і ступені впливу на аудиторію» [10, с. 338-339].

З появою і розвитком мережі Інтернет «новим напрямком теорії журналістики є вивчення інтернет-тексту, його гібридних форм, створених за допомогою інтегрованих технологій» [11]. Ця думка знаходить підтвердження у Мельник Г.С. – «Продуковані новими медіа медіатексти моделюють і інтегрують в єдиному смисловому просторі різні різнорідні компоненти: вербальні, візуальні, аудіовізуальні та інші. Відмінні ознаки подібних текстів обумовлені перевагами інтернет-комунікації: гіпертекстуальність, інтерактивність, нелінійність, використання наративних стратегій, прискорення часу і стиснення простору, усунення бар'єрів фізичної дистанції, конвергенція» [8].

Т.Г.Добросклонська розглядає медіатекст як об'ємне багаторівневе явище в основі концепції якого лежить органічне поєднання одиниць вербального і медійного ряду. Вона будує типологію медіатекстів з урахуванням стійкої системи параметрів, які дозволяють дати гранично точний опис того чи іншого медіатексту з точки зору особливостей його виробництва, каналу поширення і лінгвістичних ознак: спосіб виробництва медіатексту (авторський, колегіальний); форма створення (усна, письмова); форма відтворення (усна, письмова); канал поширення (засоби масової інформації – носій: друк, радіо, Інтернет); функціонально-жанровий тип тексту (новини, коментарі, публіцистика, реклама); тематична домінанта або належність до того чи іншого стійкого медіатопіку [12, с.30].

Я. Н. Засурський визначає медіатекст як «новий комунікаційний продукт» [13, с. 6], який може бути використаний в різноманітних медійних сферах: газета, радіо, телебачення, Інтернет, мобільний зв'язок. Особливість медіатексту полягає в тому, що він може бути включений в різні медійні структури вербального, візуального, звучного, мультимедійного планів, що передбачає цілісність його сприйняття, а значить, і більш глибоке проникнення в його сенс.

Ряд дослідників акцентують увагу на значущості однієї із класифікаційних ознак медіатекстів – *каналу розповсюдження / комунікації*. Цей параметр дозволяє звернути увагу на технічну і технологічну детермінованість медіатекстів, якість яких і ступінь мультимодальності залежать від можливостей передавального каналу. Зокрема, такими каналами вважають: друк, радіо, телебачення, Інтернет.

За наведеною ознакою медіатексти поділяють на: газетні / друковані тексти, радіо- і телетексти, інтернет-тексти, гіпертексти і т.п. [5].

Добросклонська Т.Г. зазначає, що критеріями типології медіатекстів можуть бути такі елементи: автор, адресат, канал, код, текст, контекст, шуми, зворотній зв'язок, ефективність комунікації. [14, с.16]. М.Казак в основу виділення текстотипов, які розуміються як зразок або схема побудови і сприйняття аналогічних текстів, закладає такі категорії: канал розповсюдження, інституційний тип тексту, типологічні характеристики засобів масової комунікації, функціонально-жанрова класифікація текстів, код, адресант, адресат [5]. Чичеріна Н.В. пропонує таку класифікацію медіатекстів: за категорією автора (авторські та колегіальні); за формою створення і відтворення (одновимірні і багатовимірні); за каналом поширення (тексти друкованих ЗМІ, тексти радіо, телебачення, Інтернет-тексти); за функціонально-жанровими ознаками (інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні і рекламні); за тематикою [9]. Кузьміна Н.А. вважає, що найбільш розгорнутою та адекватною є класифікація, яка враховує ряд таких параметрів: спосіб виробництва тексту, форму, канал розповсюдження, функціонально-жанровий тип, тематичну доміную [7, с.17].

На основі огляду і аналізу наведених інформаційних джерел виокремлено критерії типології медіатекстів, які можуть бути спроектовані на освітні ресурси і слугувати основою для однозначності понятійно-категоріального апарату медійної та освітньої сфер; визначення видів медіа-продукції, їх властивостей і можливого ступеня впровадження в освітні ресурси; розширення сфер застосування медіа в освіті. До них відносяться:

- канал розповсюдження (друк, радіо, телебачення, інтернет, мобільний зв'язок);
- семіотичні коди (вербальні, невербальні, медійні), додатково виокремлюється множина медійних засобів;
- багатовимірність, інтегративність, або полікодовість (об'єднання різних семіотичних кодів в одному виді продукції);
- тип, тематика;
- відкритість (на змістовно-смісловому, композиційно-структурному і знаковому рівнях);
- масовість (у сферах створення і відтворення).

Окремої уваги заслуговують інтернет-тексти, яким притаманні власні критерії класифікації.

Висновки.

Обґрунтовано актуальність пошуку шляхів використання сучасних медіа в освіті, що обумовлюється потужністю їх впливу на особистість, недостатнім використанням у педагогічній науці та практиці, недооцінюванням їх дидактичного і виховного потенціалу, недостатньою вивченістю їх характеристик та розробленістю можливих напрямів конвергенції з освітніми технологіями.

Встановлено, що одним із шляхів до розуміння медіа та можливостей їх використання в освіті є типологія медіатекстів на основі визначеної множини критеріїв.

Окреслено множину критеріїв типології медіатекстів, яка може слугувати основою аналізу можливостей і ступеня впровадження медіа в освітні ресурси.

Актуальними напрямками подальшої розробки даної проблеми є оцінка відповідності різних видів освітніх ресурсів виокремленим критеріям типології медіатекстів з метою виявлення можливостей і оцінки ступеня впровадження медійних елементів. Зазначене сприятиме виявленню точок дотику та розмежувань медіа та освітніх ресурсів в цілому і, зокрема, на теренах Інтернету.

Окремим актуальним завданням є необхідність деталізованого дослідження специфіки та типології інтернет-текстів та текстів нових медіа в контексті створення та використання електронних освітніх ресурсів у форматі інтернет-тексту.

Список літератури

1. Нургалеєва, Л.В. Медиа как Включенное звено коммуникации и практик интерсенсорного моделирования [Электронный ресурс] / Л.В. Нургалеєва// Гуманитарная информатика: междисциплинарный сборник статей.–2012. – Вып.6. – ISSN 2304-6082. – Режим доступа: http://huminf.tsu.ru/jurnal/vol5/nlv_media_kommunikaciya/
2. Мельник, Г.С. Медиа текст как объект лингвистических исследований [Электронный ресурс]/ Г.С. Мельник// Журналистский ежегодник. – 2012. – №1. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/mediatekst-kak-obekt-lingvisticheskikh-issledovaniy>
3. Роль медиа в современном мире и образовании [Электронный ресурс] // Курс МедиаПедагогика. – Режим доступа: <http://media-pedagogics.ru/lectures.html>
4. Валгина, Н.С. Теория текста: Учебное пособие [Электронный ресурс] / Н.С. Волгина // М.: Логос. – 2003.– Режим доступа: <http://evartist.narod.ru/text14/01.htm>
5. Казак, М. Специфика современного медиа текста [Электронный ресурс] / М.Казак // Современный дискурс-анализ. Интерпретация медийных форм дискурса. – Электронный журнал – 2012. – вып. 6.– С. 30-41.– Режим доступа: <http://discourseanalysis.org/ada6/st42.shtml>
6. Солганик, Г.Я. К определению понятий «текст» и «медиа текст» [Текст]/ Г.Я. Солганик // Вестник Московского ун-та. Серия 10. Журналистика. – 2005. – № 2. – С. 7-15.
7. Кузьмина, Н.А. Современный медиа текст: Учебное пособие [Текст] / Н.А. Кузьмина. – Омск. – 2011.–414 с.
8. Мельник, Г.С. Mass Media: Психологические процессы и эффекты / Г.С. Мельник. – СПб.: СПбГУ. – 1996. – 161 с.

9. Чичерина, Н.В. Медиатекст как средство формирования медиаграмотности у студентов языковых факультетов / Н.В. Чичерина. – М.: Изд-во ЛКИ – 2008. – 232 с.

10. Землянова, Л.М. Коммуникативистика и средства информации: Англо-русский толковый словарь концепций и терминов [Текст] / Л.М. Землянова. – М.: Изд-во Моск. ун-та – 2004. – 416 с.

11. Freedman D. Internet transformations: old media resilience in the new media revolution // Media and Cultural theory / J. Curran & D. Morley (Eds.). London: Routledge. – 2006. – P. 277.

12. Добросклонская, Т.Г. Медиатекст: теория и методы изучения [Текст] / Т.Г.Добросклонская // Вестник Московского ун-та. Серия 10. Журналистика. – 2005. –№2 – С.28-34.

13. Засурский, Я. Н. Медиатекст в контексте конвергенции [Текст] / Я.Н. Засурский // Вестник Московского ун-та. Серия 10. Журналистика. – 2005. – № 2. – С. 3-6.

14. Добросклонская, Т.Г. Медиалингвистика: системный подход к изучению языка СМИ: современная английская медиаречь: учеб. пособ. [Текст]/Т.Г. Добросклонская.–М.: Флинта: Наука, 2008.–264 с.

15. Казак, М.Ю. Медиатекст: сущностные и типологические свойства // Global Media Journal. Глобальный медиажурнал. Российское издание. – Режим доступа: http://test.gmj.sfedu.ru/v2i1/v2i1_kazak.htm

Обоснована актуальность поиска путей использования современных медиа в образовательных ресурсах и технологиях. Установлено, что одним из направлений в понимании медиа и возможностей их использования в образовании является типология медиатекстов на основе определенного множества критериев. Предложенный подход способствует конвергенции медиа и образовательных технологий с обогащением форм и дидактического потенциала последних. Обоснована необходимость исследования возможностей и степени использования установленных типов медиатекстов в образовательных ресурсах.

Медиа, медиатекст, типология, критерии типологии, конвергенция, образовательные ресурсы и технологии.

The relevance of searching the ways of using modern media in educational resources and technologies was proved. It stipulates the powerful influence on an individual and incomplete level of using modern media in Pedagogical science and in practice. It was determined that a typology of media texts on the basis of a certain number of criteria is one of the ways to understand media and possibilities of its using in education. It was shown that indicated characteristics can serve as a base to determine a possible field implementation of media into educational resources and technologies. The suggested approach promotes media convergence and educational technologies with enriching forms and increasing didactic potential of educational technologies. The relevance and reasonability of classification of

educational resources according to criteria of a typology of media text was determined. The importance of a relevant correction of classification criteria in accordance with educational field of its application was emphasized. The need to analyze and develop a classification system of Internet-texts and texts of new media in the context of increasing tendencies of their using in education was proved.

Media, media texts, a typology, criteria of classification, convergence, educational resources and technologies

УДК 378

ДО ПРОБЛЕМИ РОЗРОБКИ МОДЕЛІ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ

І. Г. Герасимова, кандидат педагогічних наук

Стаття присвячена актуальній проблемі формування професійної мобільності, реалізація якої в навчально-вихованому процесі передбачає розробку відповідної моделі. Розглядаються специфічні особливості, які мають бути враховані під час моделювання процесу формування професійної мобільності майбутніх фахівців аграрної галузі. Вказується, що вимоги до професійної підготовки фахівців формуються поза системою освіти, зокрема, як сучасними тенденціями світового економічного розвитку, що відбувається в умовах переходу до суспільства постіндустріального типу, так і особливостями розвитку аграрної галузі, її перспективами.

Професійна мобільність, педагогічне моделювання, модель формування професійної мобільності майбутніх фахівців аграрної галузі.

Постановка проблеми. Сучасні соціально-економічні реалії розвитку України зумовлюють пошук шляхів професійної підготовки майбутніх фахівців, зокрема аграрної галузі. До числа найбільш перспективних належить формування професійної мобільності, яка має забезпечити успішну професійну діяльність спеціалістів в умовах економічної кризи, нестабільності на ринку праці, що відбуваються на тлі процесі глобалізації світової економіки, переходу до суспільства постіндустріального типу.

Аналіз останніх публікацій. Актуальність проблеми зумовлює увагу до неї науковців. За останні роки виконані дисертаційні дослідження з означеної вище проблеми - Л. Аміровою, О. Архангельським, К. Боярко, А. Ващенко, Л. Горюновою, О. Дементьевою, В. Дюніною, Б. Ігошевим,